

এদিটোৱিয়ল

oT\IE mEwB
TAWM, Fic, [lwjgM 11, 2015
39 Kq vog, 031 Kq aKgi
হুইয়েন লানপাউ
<i>ইন্ফাল, থাংজ, এপ্ৰিল ১১, ২০১৫</i>
৩৯ শুবা চহী, ০৩১ শুবা মশীং

ZASxg mAr vg ieq m j dw

KfIG, KIEf j mZde [Kliq _WA FAXrqeq
a egwjSd eGfe [_i e]wiwd mArAr TEr\ xz jEaIEGe \imqg ag\li xg afir [T]IEq [lclEr [axg aS wEqj oTqKg ag\Ae vgiere mjdw stj!! FxiKlaed oTjqr KIEf j mZde jgcE [Kjr m jgg K fIGKgir KIEF wqgr eGfe vBSG Fj j i x a jg mee aSM s\Xg TEW]Kf j dvj K lAXGfe agvA ag\AXg wEKgjDMr [eq aT [0E [a moEre KIEagGm0Exg WqzA WxGoEre ake a jAr0A mlNvg ZAeq o\Gejdf jg oTq \T! aEmIE TEr\Xg [f KfIGKgirx fe m jgq vgiImqd aegwj [Kj jgcE [Kxg aei m q KIEKgfgd q]r j KfIG [aeg! q]r j r KfIG [ar mZde sNKIE KIEEre Zde KIEeq o\GeGr Wr0dWA F0dw afgi Wr0dfqxg aag vBe fre mdT! TEr\ [aki a\Eaj [egx m\EEq ZAS [UT]jg aegwj xg mA aEa je SiNvgEeq o\Geq,q]r j r wmjKgi iEaq F[0i vGF]dw \Ae sTj!! TEr\Xg mZd aeir m j dSgZr xg ZASr _F0d moMmdw, mArApxg \lMoagKgi xg [TrIE fgfgr WBq v\lGeq moMmdwXg _WA vBe m jg! wAeAd [Kxg afir aegwj ag\Ae vBee iei q wdw m j x K KIEf j mZde ag\AXg TEf j lK \l i gq xg aoGf esUTee mKgi KEEq xg a [0i BGfe m j q j oTqKgK ag\Ae \Ae sEe vgie j gq [aeg! [rq oERd KIEf j r m j gq qg cl wge mvvgimq [IE rj [l mZdsq w j TA agegKf j e j lEr j a!rge aegwj \Be [_i e]wiwd mArA xg KfIGKgir \eg\ E agegKf j Kgi aF aF Fj d fe vBSG Fj j i x g a fir \l i KgEoEeq o\Gej dw B j x KIEf j xg [eq ag\li [a m j q i oTrq ag\Ae sNe \l ire mdmg! [rad [Te a\Ea j x m\EEj gq ZASxg aegwj xg mAr KAqM Sxqg a fir \l i KgEeq q]r j r aelcalEGxg Kls j l f j g [aKi mIE, w0jG [\Uf]j gq [\W TEr\Xg v l]aE \Bq agoG si q [a TAWMr mdf e ocgd ocgd a]r lR K lAXg KxGmgq TEfgx j l f i r vld wKs g a f i r w i F0dw ag\Ar K j d \S j !! a\Ea j xg a f s r x g vld wK [K g aSUTxg mAr Kqeg oTe smIA f i q m j g q e j a j d'Kgr wEq q [ae aegwj xg q]r j r fBE [UT]j gq a j r ZASxg KAqM Sxqg a fir v\lGeq m j d w r x g aegwj x g v g W a g e g K f j \Bq KfIG mZdsq f g [ae \l i KgESxqg a f d f KzjM [\j x eTclKEKgi [aKi wmgf g s lM w j f g Kgi xg mvgi q s v e K \l i KgESsq mSj!! [rq Srd f o j d w e i o i e Soire a i Sgq xA fagEe mKgMmdSgqeg! sTeFr oERd q]r j r m j gq TEfgx j l f i r vld wKs g a f i r S e e S g q ag\Ar a\Ea j FlAeq o\GeGr aegwj xg mAr S j w j F i d e q S E e S q oTqKge [vAq [UT]j qrg aKge [eq Toj [axg v l q B w j j dw f x e g ! a g f _o r ewg- [x j m j g K g i c s oT e q x A a e g w j x g ZASr K g i e j dw F i d m q r a r e a g v g i w i d S T q r x g o l E e F q g F i r d m j d s e g ! [r Z s a c 2001 xg cE 18 r F0dSgq oiej q eTrq ag\AXg [N]Tcqi [r ej ojee eg i Kg i q \T! aegwj xg mAq s j g x A q a [0i [a g f wGoNe g f j x s e x A q [a q FlAeq o\GeGr wIEF [Te KgcjEEj dw f j j g r a r KIEf j mZdsq [JEG ag\li [UTxeg! TEr\ [aki wsgKfEx m\EEj gq ca [aki sKagj xg ZASr F0Tr0dw ag\li v l q x A e g i F g e Z d K l E e q ZASxg KAqM Sxqg Fgd wFOEoE fire mTqKIEeq o\GeWA F0dT! ar eGfe [ml-cml fire WGF-mKgi KEEj dw f j g r g aegwj ag\Ae fagEe m j oT oTqKg a f A wAqr sBWA F0dT! aa i F d f K a e g w j x g s q i z lMmg aEa j r w j F0dSg oTqxeg e i r W wA r e m j g r j a d s [eq TeG [a oNvgEeq o\Gej dw f j g r j [Wqao Wxrg aEr!! _WA [Kg FxiKlie [vAqj eGf j x s j g e l oTqrx a f i r K I E f j m Z d e a e g w j a g \A r \A e a l d K l i e o T W A F0dml! [ajAr KfIG [Kxg ag\Ae FxGSgq agoGKgie F0AQ KfIG mZdek vgie j gq _WA [Kxg a f i r a g \Ar a j d vAq _WA FAWA F0dT! ar eGfe ag\Ar vgieoEre m j q r g KfIG mZdw ag\Ae Fcqxg v i e l A f j d w r e G f e T o j x g v l q B w g q f x e g !

গুমথৈগী লমদা চিনবা লৈবা

ষ্টেট, সেন্টৰ লৈঙৱা অশেংবা ৰাফম থমগদবনি

মণিপুৰৰকনুতা অৱাং নোংপাক লমদমা ইন্দিয়া গভৰ্ণমেণ্টনা য়েংলিবা মিংয়েংগী মতাদ্ৰা আৱনবা এজুন্দা অমগী লৈৱা হায়বসি মীয়াম্মা চিন্দুনা লৈৱকপা কুইৱে। থাঈশ্বেশ্নেমক হায়ৱদবা সেণ্টৱ লৈঙৱাৱ ৰিজন অসিদা লৈৱিবা ষ্টেটশিংদা শেস্থং পীবা নংতনা চাউখং থৌৱাংগা মৰী লৈলনা মখল কয়াগী ইন্ফল্ট্ৰিচচৱ শেমগংতুনা মীচম মীয়ামগী পুলিৱোদা অনৌবা মাইওং অমা লৈহন্দুনা শেম্খীংলৈলনী ফীভম ফগংহন্দুনা মশানা মৱোমদোম লেখচবা ওম্ব বা হোংনৱক্ত্ৰি হায়বা য়াই। মেনলেন্দ ইন্দিয়াগী অট্টে চ্টেটিংহন্দী তাম্মা লৈৱিৰা চিংলৈবাক মণিপুৱ অসি ৰিজন অসিগী মনুংদা লৈবা সেলিচিৱ বোৰ্ডৰ ষ্টেট অমনি। বোৰ্ডৰ ষ্টেট অমনি লেঙৱা কুশশেন শেমদুনা গুৰু শেমবা হোংনবদা ফুদকাক্ষম থোকপা মতিং ফুদাক্ৰবণী ৱমী চাওনা তাদুনা লাকই। ইন্দিয়া অমসুং মায়াম্বৱ অনীগী লোমবা গুমথৈ ওৱিৰবা মণিপুৱগী লম মায়াম্বৱনা খোপচিৰবা হোংনবা, বোৰ্ডৰ পিল্লৱশিং মাংবগী থৌওং চখৱকপা য়াম্মা কুইৱে। ইন্দিয়াগী লৈঙাক মনুংদা লৈৱকখিঙুগদগী গুমথৈদা ৰাথোক লৈহন্দুৱাকপা, লমমৰ'সিগী য়েলহৌমীশিংগী আইদেণ্টিচিদা ফাওবা চয়েংনবা লৈহন্দুৱকপগী ৰাফম চাওনা লৈৱি। পুম্মক অসিগী মতাদ্ৰা মণিপুৱ মীয়াম্মা চাওনা নুনাংবা পোকপা লৈৱগৰু সেণ্টৱ লৈঙৱা মীয়ামগী ইণ্টৱেট য়েবীৰগী মংহতা নাংকোৱাননা লেইশ্ব শাৱবগী মওং উৎসৱনা লৈৱাৱ হায়বসিসু মীয়াম্মা য়াম্মা কৰ্মা চিনৱিৰা অমনি। অদুৰ হন্দক সেণ্টৱদা লৈৱিৰা বি জে পিনা নচিৰিলা এন দি এ শৈঙাকী গ্ৰাইম মিনিষ্টৱ নৱেষ্ট্ৰ মৌদিনা মণিপুৱ য়াওনা অৱাং নোংপোক ৰান্দৰদগী ষ্টেটিশ্চিদা য়ুনানি মিনিষ্টৱশিং মথং-মথং থাৱক্ত্ৰা চাউখং থৌৱাগীং মতাদ্ৰা য়েংশিনলৈৱা হোংনবকপা অৱা সেণ্টৱগী অনৌবা মীংয়েং অমা লৈৱৱা হায়বদু মীয়াম্মা কুপ্পা য়েংদুনা লাক্ৰি অদুম্বাক ওইনা মায়াম্বৱাৱ লোৱিৰা গুমথৈগী মণিপুৱগী লমদা শব্দল খাবগী থোম্বাৱ য়েংলিৰা বোৰ্ডৰ মেনেজমেণ্টগী স্কেৱেচিৱ অমসুং লেদ, পোট ওণ্ডোৱিটি ওফ ইন্দিয়াগী চেৱমেণ্টন য়াওবা মিছং কাঙুৱ অমা ইন্ফলদা লাভুনা হৌজিক হৌজিক মোৱেদা শেমগং শাগংলিবা ইণ্টিগ্ৰেটেড চেক পোষ্টগী চাউদা পাওজৰবা মীক্ষদা শঙ্কক য়াওে। মায়াম্বৱগী মায়কেন্দগী চেক পোষ্ট অসি মথায়গী চাউদা শাৰ্বনি হায়না ক্ৰেম তৌবা লৈৱিৰনি। মৰক'সিদা পনবা য়াবা অমনা মণিপুৱগী বোৰ্ডৰ টাউন ওইৱিৰা মোৱেদা গুমথৈগী শব্দল খাবগী মতাদ্ৰা চয়েংনবা লৈৱকপদগী মণিপুৱগী চাক মিনিষ্টৱ য়াবাও পাট্টি লেঙাকী টিম অমনা য়েংশিনখিবগী মথক্তা সিভিল ওৰ্ণনেইজেনশনিং অমসুং পোলিটিকেল পাৰ্টিশিংগী লুচিৰা কয়ানসু য়েংশিনখিৰা লৈৱে। অদুৰ খুদক্তা হৌৱকপা নোংহৌনা খঙহৌদনা মাঙখিবগুম তুমীয়া লৈশিল্লকখিৰনি। কাইনখংদা হন্দক বোৰ্ডদা লৈৱিৰা ইণ্টিগ্ৰেটেড চেক পোষ্টগী মতাদ্ৰা খৰাথিবা মীক্ষদা মায়াম্বৱ থোম্বা হোংনবদা মণিপুৱগী লম খৱ থীথোক্ৰাৰা খৰাথি হায়বসিনা অচুস্মা ওইৱবদি মসিনা অনৌবা ঈহৌ অমগী স্বোউ পীৱকপা তাগনি। মীটত ৰাহেদা নুী-অঙাং লৌৱি শীংজা কা হায়নবগুম মণিপুৱগী গুমথৈদা শিংৱকপা থোক্ৰবদি মনুৱা মৌমৌ ঈপৈ পোকখাইবদগী হোৱা শাখিৰা থৌকেক লৈৱক্ৰনি। অদুওঁ কুজা ২০০১গী জুন ১৮দা থৌকেথিৰা হৌনকৰা নাইবদা মীয়ামগী অপৱাইজিং অদু নৌহৌননা নীশিংথবা য়াই। মণিপুৱগী লমবু কৱিগুস্তা মও অমভদা পোংহাৰ নংত্ৰগা কৰ্মাওহুৱা অমৰু থোম্বাৱ হোংনবদা পোহ্ৰা ওইনা শীজিৱকপা তাৱবদি মদু সেণ্টৱ লৈঙাকী আনবা মীংয়েং ওইগাঁৱ। ইন্দিয়া অমসুং পাকিষ্টানগা লোৱিৰা জম্মু অমসুং কাশ্মীৰগী গুমথৈদা থৌদৈকপা মিংয়েং চঙৱগুম ইতিহাসকা শাগোৱানুদা লাক্ৰবা মণিপুৱগী গুমথৈ নীথিখনা গুৰু শেমবা গুমথৈগী শব্দল খাবগী থবক পছহনবা তৌদনা দৌইশিমগী হোংনবক থোকই। মদু নংতনা অয়েল-জালে তৌদনা ফত-লৌশিং শাৱৱকপা তাৱবদি মণিপুৱ মীয়াম্মা তুমীয়া লৈৱেই হায়বসি মতম পৃথুদা কাওফম থোক্তে। মমাঙথক্তসু মণিপুৱগী কৰবা ভেল্লৈ মায়াম্বৱাদা পীথোকখি হায়বগী নীংদোল পামেদুনা লৈৱিওঁদা অমুকা অনৌবা ঈনেং অমা হাটচিৰিৰা হোংনৱকপা তাৱবদি অফবা মহে ফংদৰা মাদে। ৰাফম অসি থাঈশ্বেশ্ণনা অচুস্মৱা নংত্ৰগা কৰিনো হায়বদগী মতাদ্ৰা সেণ্টৱ লৈঙৱা । মণিপুৱ মীয়ামদা য়াম্মা ময়েক শেংনা হায়ফম থোক্ৰে। অমৱোমদা ষ্টেট অসিগী মীয়াম্মা থাগংথিৰা মিছংশিংনা শেস্তা লৈঙৱক্সু চিংনিৰবা ৰাফম অসিগী মতাদ্ৰা মীয়ামদা মৰীক চুস্মা ৰাফম থক্ষম থোকই। মদু নংতনা মীয়ামদা চিনহন্দুনা লৈৱবদি ষ্টেট লৈঙাপসু মীয়াম্মা থাজবংগী চং নেমখৰকপদা নংতনা ঈহৌগী চেবাউ পীবা তাগনি।

... এডিৱদা থাৱকপা চিটি ...

ঐজ্ঞা চংপিল্লৈদো লাইৰৈপাক্তুদা শুকথা থাজদনা

ঈকয়া খুয়জৰিবা এদিটৱ, ইপামক্ৰি খঞ্জবা ঐজ্ঞা হায়বা নংতনসু কৌজব্ৰবা। তঙ্গা গুম্ভৱা মীওইগী মপোনকি। কয়াদা নুংঙাইজদে নোংমা এজ্ঞানী ফোঙদোকপীৱস্মা এনা ইৱিৰা ঈশৈ, শেৱেং খুদিংমক ময়েকী মতেং লৌদনা এনা খঞ্জবা ৰাখল্‌মু ফোঙদোকপনি। ইপামক্ৰি খৱা চংমিজভাি খোঙাংখা খুদি লাক্ৰৱেইদো অমুক

হমা। ঐজ্ঞানী ভসি হোপ্‌সিটালদা গাড়ীগী মনুংদা বিত্তুনা লৈৱশ্বসু হৌগংলগা লাকও ঐ ভসি প্ৰোথ্ৰাম য়াম্মা লৈ চংলুৱসি হায়ৱক্ৰদবা মাইঞ্জ। ঐজ্ঞা ইহমদম ইৰৈপাকসিদা ঐজ্ঞানী ইৱিৰৱা শেৱেং কয়া, ঈশৈ কয়া- লাইৰৈবক্তুদা অমুক নৌহৌনা ইহীয়েক।

অদোমগী, নোংমাইথেম পাশা য়াইকুল

হায়নব লৈ :

শগোল হনজিন কৈনা চাই।

Imphal, Saturday, April 11, 2015

মৈ, উচিনোং, শজিবু, হিয়ৰিং এইদ

ই লৈঙ্গ্‌সিটিবু মৈ হায়না ইপা ইপুশিংনা খণ্ডনিবীৱন্না অসি মণিপুৱদা কৱন্না চহীদগী ওইৱিনি? অতোপ্পা লোল অমগী ৰাইহে অমা অতোপ্পা লোল অমদা হন্দোক থোভোকপা হায়বাসিসু হেক তৱাই তৱাইৱিৰা থবক অমদি নংত্ৰি। ইলেঙ্গ্‌সিটিবু ইপা ইপুশিংনা/পাৱোল পুৱোলনা মৈ হায়নমক ৰাহং পীবিৱন্না অসিমক চপ চপ ৰাহমি হায়বনা মতিক ওখাক চাই। মসি হন্দক মৱক্তি নোংমা নোংমগী অসুম অসুম চুমখংলকপনা পুমচুম চুস্মা হায়বদে ওইৱে। মমাঙথক্তী মীৱেলনা ওহ্লেৱ্‌ক চানননা হেজা শেখীৱমস্ত্ৰে। লাইবক্ৰা মালেম শোৱা লৈপায়ৱগা পুনেমজৱিৱে নশুনা-ঐথোয়গী শকখঙবিখিৱবা ইপা ইপুশিংবু।

নোংনা চোংলদি মৈ মুংলিদ্‌না, মদুম হায়না নোং খিত্ত হেক চুবদা নোংনা চুন্দনা মৈ (ইলেঙ্গ্‌সিটি) হেজা মুংলি। নোং চুগেদা তৌবগসু মৈ হেজা আভে মসি মৈবু নোংনা চোভুনা মৈ চাকপা গুমদবদগী মুংপা হায়বদুমক্ৰি। অমুকসু তবীয়ু, নুংশিং ছ লাউনদং খিত্তং নাৰ্‌কদা শাশ্ত্ৰা য়েৱগা চংখিবগী চাং অদুফাওদং শিংলসু মৈ হেজা লাক্ৰেই। নুংশিং শিংলদি মোস্থিতি হেজা মুংলিদ্‌না অদুমক্ৰি, মসিদগী ঐথোয়না মৈ হেক কৌবদা মতিক চাই হায়না গুসাইদগী হায়জৱক্ৰিসি। অদুনা ইলেঙ্গ্‌সিটিবু মৈ হায়দুনা থোল্লিৱসি তৱাই তৱাইবা নুপা অমনগদি হেজা থোনবা ওল্লকদবজাং নভে। উচিনোং অমা হেক চুবগা শজিবুগী মালং শাহুম নাৰ্‌কম ঈংবী অমা হেক শিংবগা মৈ হেজা মুংপা অসিবু কৰিনো মৈ ওইদুনা তৌৱিৰবা?

গুৱাং নহান নুংশিং ৰু লাউনা খৈতং শিংপদা মণিপুৱ খাইবোক অমা নুমিং তৱেংনিদি পুষ্মম মন্ত্ৰী। নোং খিংলি খিংলিদ্‌ চুবদা মৈ মুংকদগী গুইদুনা লৈ। মসিদি নুংশিং য়াম্মা শিংকনবা গুজৱাত মহাৱাষ্ট্ৰা ৰাজস্থান গুস্থৰী মীনগা তা খোংলগা কৰি খঙগৌৱিৰনো? নোংলৈ নুংশিং অচৌবা অমগা লাক্ৰবদি চহী কুনমুক্ৰদি মৈ শুকবংগ ফগবৰা মাস্ত্ৰে মওংসিদি লৈঙ্গ্‌কি পোষ্ট তদুনা চয়োল অমৱোম মৈ পীত্ৰবগা হায়বা অসিদি তাবদা মণিপুৰ পুশ্ৰা য়ুম-ৰুকেগা অমভা খাভননা হুমদক্ৰেমগদৌবগা মাল্লনি হায়বা যাৱে। অমুকসু চয়োল অমা মৈ পীবা লেপহনবথৈ নোং তাৱে থোংলগা হায়বা অসিমসু কয়ামুক শাখীনা তাৱবা নোংদানোনে হায়না হন্দনীংঙাইৱদি লৈত্ৰে? মণিপুৱ

ৰাজৰ্ষি ভাগ্যচন্দ্ৰ পোকপগী চহী ফৈদোম – (২)

(ইনিংথৌ নোঙ্গাখিবগী চহী কুমশিংসু অনী শুদৌৱিৱা?)

কাৰ্তা মহাৰাজ, চিংখংশ্বোন্দা অহানবা নিংথৌ ওইবা চহী অসি চৈথাৱোল কুস্মাবদা অসুস্মা লাচিল্ল— “খামৱন চিদ্‌মগী কুম শক ১৬৮১ (খৃ. ১৭৫৯) শজিবু ১নি পানবা শগোলশেন... ফহ্মাল কায়এ।” (চোমায় ১২২)। মসিগী মত্ৰং ইয়া কাৰ্তা ১৬৮১ (খৃ. ১৭২৯)দা পোহেইহাৱগা লেঙ্গনি (১৬৮১-৪০ = ১৬৫১ + ৩০ = ১৬৮১)। ইক্ৰেসন অসি সোঙ্গ তৌৱবসু প্ৰোসেস লানবদি য়াম্মা লৈৱি। কাৰ্তা সিংহ অসি চহী ১৪/১৯ শুবদা নিংথৌ ওই হায়বসু অতোপ্পা লাইৱিত্‌চা ফঙি। চহী ১৪দা নিংথৌ ওইবা তাৱবদি কাৰ্তা অসি শক ১৬৬৭দা (শক ১৬৮১-১৪ = ১৬৬৭) পোকপা তাৱকই। মসিদি লানগনি। মৱম লৈ। কাৰ্তা নিংখেমচাশিংগী বশাবলীৰী ফাইদিংনা শক ১৬৬২ খৃ. ১৯৪০ অসিনি। মসিনা চহী ১৯দা নিংথৌ ওইবদগী খোংপনি (শক ১৬৮১-১৯ = ১৬৬২) অসিনি। কৱন্না চুস্মা, কৱন্না লানবা। হৌজিক হেজা লেপথোকপদি চমল্লিৱ। অহানবগী ইক্ৰেসন অসি অসুস্মা অমুক য়েংবা য়াই। *নিংথৌ ওইবা চহী ২৪শুবদা গোৱিদ নিৰুপোন তৌই*’ হয়াৱি। গোৱিদ নিৰুপোন তৌবা চহী শক ১৬৯৮– নিংথৌ ওইবা চহী ১৬৮১= চহী ১৭ তাৱে, চহী ২৪ তাৱে। ঠৈখাৱোল কুস্মাবদা ভাগ্যচন্দ্ৰনা চহী ৪৩ নিংথৌ ওই (চোমায় ১৭৪) হয়াৱি। ‘মৈতৈ পুৱাগ ভাগ্যচন্দ্ৰ চৱিং’ কৌবা লাইৱিকী (চোমায় ২৯৫দা) চহী ৪৫ নিংথৌ ওই হয়াৱি। চহী ৭৫ পুশিৱমী হয়াৱি। শক ১৬৮৫ দা পোন্ধবদি চহী ৬৯দা পুশিৱমী হায়বা তাবনি। ‘মৈতৈ পুৱাগ ভাগ্যচন্দ্ৰ ৱিৰ’ হয়াৱিৱা কোৰ্বেক অসি কাবানি, ইতিহাস নভে গ্লোভা য়াওদবা কয়া বাখাদা ফেঞ্জিনবা য়াওৱি। আইবনা অসুস্মা হায়জ– “*লাইৱিক অসি এনা লেংথিবদা লেংবা নভে। মণিপুৰ ঐথোয়গী তৌথিৰা পুম্মক লেংবা ‘চৈথাৱোল কুস্মাব’ কৌবা লাইৱিক্তগী লৌথোভুনা লেংজবনি অমনা অশংৱনি নিংবীগনি।”* (চোমায় ৪), *অদুৰ লাইৱিক অসি পুথুম চুস্মা কোৰ্বেক অমনি হায়দুনা লৌবা য়াৱে। শক ১৭২০ খৃ. ১৭৯৮, ৩নি ইয়াইনা নোঙ্গাখিবনি, ৰাজৰ্ষি ভাগ্যচন্দ্ৰবু ‘মৈতৈ পুৱাগ ভাগ্যচন্দ্ৰ চৱিং’ হয়াৱিৱা লাইৱিকী মোময় ৩৪৪দা অসুস্মা ৱিৰ— “শক ১৭১৮গী মেৱা থাগী ৩নি পানবা ইয়াইদা ভাগ্যচন্দ্ৰ নিংথৌ লীলা লৌহিৰি।”*

লাইৱিক অসি (চৈথাৱোল কুস্মাব অমদি মৈতৈ পুৱাগ ভাগ্যচন্দ্ৰ চৱি) অসিনা ৰাজৰ্ষি ভাগ্যচন্দ্ৰ শিবগী চহী ২ মেোৱি। শক ১৭১৮ অসি প্ৰিণ্টিং মিষ্ট্ৰো? অসুক লুশিল্লক্ৰবা মতাদ্ৰা শিবগী শক ১৭০২বু

মীয়াম্মা পাম্মা শেমখিৰা গভৰ্ণমেণ্ট ফৈ ফঙে হায়হৈদে, ভিক্ষ্যৱিনা তুকা থীহৈদে

এন. সি. খুমন

অপৰ্বনি হায়ৱৱদি ৰাৱৌবা হৌনশানি, ইচম চমজবনি হায়বনা শাওদবনি। শা তানবা নুপা অমনা নোংমৈ মৰু তৱা পুদুনা জন্দদা শা তানবা চখথিৰা শা ১০ হাংতুনা পুৰক্ৰনি হায়বাসিসু ইচম চমজবশিংদা পংখম খঞ্জবা ৰাখলনি। হৌজিকসি ৰাখল পংখম খনবা য়াৱক্ত্ৰা মতম অমগী থোংল্লক্ৰা লাক্ৰবনি। মণিপুৱদা চহী ১২/১৩ সাসন তৌদুনা লাক্ৰবা কোংপ্ৰেস গভৰ্ণমেণ্ট অসিনা চহী ১২ দা ৰাশক্তুনা হায়খিৰা, মথোয়না (তৌগনি ফেঙদোকখিৰা থবক অয়াস্মা তৌৱক্তে হায়দুনা পংখম খঞ্জৱস্মা মীয়াম্মা গুসিদি গভৰ্ণমেণ্ট অসিদা অসূকী মতিক ৰাৱৌৱকপদগী হৌই অমদি থোংজেল অমা মীয়াম্মা অমুক তাৱক্ৰি। মথোয়না গুংথিৰা, শকখিৰা ৰাশক অদু ১০০ দা ৯০ মীয়াম্মা থাজৰবনা মীয়াম্মা গুসিদি থোংজেল থোৱাৱা শাওবা গুন্তিৱনি। কৱিগুস্তা মথোয়গী ৰাশক্তুনা ১০০দা ৯০ থাজৱমত্ৰবা থোক্ৰবদি মীয়াম্মা গুসি থম্মোয়াদ থেংলকপা টেঙ্গন, এংজাইটিচনিচিংবা নুংশুক-নুংজাৱিৰশিংসি লৈৱল্লোইদবনি।

মণিপুৱগী লমথৈ কায়হল্লোই হায়দুনা মণিপুৱগী এসেমব্ৰিদা অনীৱক ৰাৱেপ লৌথি, ৱাৱেপু ইন্দিয়া গভৰ্ণমেণ্টনা ঈকাইখুয়বিৱিত্ৰা নংত্ৰগা মৰো পীজিৱিৰা চুসিনা মণিপুৱগী বাউদৱি মনুংদা পান নাগা লাক্ৰা চহী ১গী শান্তিগী ৰাৱেইশিন ১ পীনবা ইন্দিয়া গভৰ্ণমেণ্টনা নগাখকী লৈঙাক লিংবা লম ১ শেম্ননবা ঈঙ্গিং পীৱিক্ৰি। ফীভম অসি মণিপুৱগী লমথৈ অমদি অপূৰ্বকগী শত্ৰুম কায়হীংবদা মীয়ামগী থম্মোয়াদদি অসূকী মতিক শোকফংলি। মণিপুৱগী সেনাপতি দিষ্ট্ৰিক্ততা শেমখিৰা অমুক তাৱক্ৰি। মণিপুৱ গভৰ্ণমেণ্ট মমৈ-মকোক খন্দমথৈ লৈহজকপা য়াবা ফীভম অমা লাকপগী ওইথোকপা, অতেনবা অতমগী মনুংদা মীয়াম্মা উবসু হায়। মতমদুনা মণিপুৱগী মশীং য়াস্মা হিন্দু এম এল এশিং কৰি কীৱেপ লৌৱকপচো য়েংবা তাই।

মীওইগী ৱাইট থোঙ্গাওনবা, মীচমগী পুসিদা অসূকী মতিক অকি অখংপীৰিবা আৰ্দ ফোৰ্‌সে (স্পিসিএল) পৱাৱস এষ্ট, ১৯৫৮ অসিবু মণিপুৱদগী লৌথোভা ৱাৱিৱল্লগা ভোট কাথিৰা এম এল এ, পোলিটিকেল পাৰ্টি পুশ্ৰা গুসিদি তুমীয়া লৈশিল্লি। ইন্ফাল মুনিসিপাল এৱিৱাদগী অক্ষপা লৌথোক্ৰে হায়ৱগসু সেকুৱিটি ফোৰ্‌নাম মী হাংপা, ফুনিংবা মতাদ্ৰা মী ফুৰা থংখিৱ। এষ্ট অসিবু লৌথোকখিৰবা ইং কুজা ২০০১ দৰী ইৱোম শৰ্মিলা চুনাৱা চৱা হেদুনা লাক্ৰবসু লৈঙাক্ৰোয় এম

ৰাইৰু ৰাইৰুবদা

হোঙবা

খাইবোক অমা মৈ পীবা লেপহনবথৈ তাৱিবা নোং, শিংলিবা নুংশিং অদু হায়ফেঙি শাখীনা চুৱস্মা তাৱে শিংলস্মা তাৱে ইচা ইশু মণিপুৱদা লৈথ্ৰিৰশিংদু শিৱস্মোহিত্ৰা হায়না হন্দনীংঙাই ৰা লৈতে।

মণিপুৱদি ভোপ তোপ্পা ষ্টেট অমনি। ইলেঙ্গ্‌কি পোষ্ট অমা ত্ৰবা হৌগংনবা লাক্ৰবদা থা মখায় অমা চঙবা লগ্গি অদুগা বন্দ অমা তৌসি

হায়বদনা মিনিট তৱাগী মনুংদা হেজা কৌবা য়াই। অনাবগী হীদাক লৈবা চংলুবগী হল্পকপদা লগ্গীদা বন্দ কৌৱমদুনা নুমিদং ইবাইগী য়ুমদা লেঙ্কগা লৈ হায়বা লমদুনি। কোভ্ৰিং কাৱে তেঙদৌৱে তেঙদৌৱে হায়না হায়না অমুক্তা উথোং অমুক্তা শিনবীয়ু উথোং অমুক্তা শিনবীয়ো হায়বদু শুভ্তা তাবীৰোই। যণ ইৱোই শিৰা য়াওৱকাদ্দা লৈবাক ৰাথোক ওইৱকাদ্দা উথোং শিনবগী থবক অসি গ্ৰাভনি। মৈনা চিংৱনা যণ শিবগী পাউ পাউচৈদো অমদি ৱেডিঙৰী পাউ নৈনবদা ৰাথোক পাউ ওইনা য়াওৱকাদ্দা শেঙ্ৰৈ। ট্ৰালফোৰ্মৱ অমত্তং য়াদবদা লৈবাক মীয়াম্মা শেল খায়গংনৱগা ট্ৰালফোৰ্মৱ থাউ হাপহল্লি। মদুগা হেক নংত্ৰবদি কৱন্না নুমিং থাদা মদু অমুক শেমলল্কদগে হায়বা অসি লাইগী নোদমদা লৈৱে। মণিপুৱগী হৌনবীদি কৰিনোমো ইচম চম্ম। ৰাকংপনা যাদে... পাউ চৈদা হাপতোকপা, লাউ থোংনবা, মিনিষ্টৰ, এম এল এ যৌনবা, অকন-অৱিগ শীংবা ৰা-লান য়াম্মা গুাংন-শক্ৰবা অসি য়াওগ্ৰগদি থবক অমত্তা গভৰ্ণমেণ্টনা শং-শং হেজা পাখখংলক্তে। মসিগী মথক্তা বন্দ তৌবা, লম্বী তৌথায়বা য়ানখায়বা, লময়াইদা ফনেক য়ানবা, গাড়ী চায়াৱ মৈ থাবা, ইক্ৰিকী মৈ থাবা, ওফিস অমদি গাড়ী মৈ থাবা, নাড্ৰী কাপ্ৰবা, ৱকৱ বুলেট, গিয়ৱ গ্যাস কাপ্পা, প্ৰেস কনফৰেন্সকা পাঙথোকপগী থাক যৌৱবদি অমত্তা যাদে।

লেপদলাহিন ফোন লাইন অমা য়াদবদা মদু শেশ্বীয়ু হায়না হায়ৱকদা মতম অমদদি শেল পীত্ৰগদি শশ্বীদবা লাইমেনবু দোলাই তোংহল্পস্থগী টেলিফোনগী পুৱাৰী লৈৱশী অদুৰ মোবাইল ফোন হেক লাকপদগী মদুদি কয়া তাখিত্ৰে।

মৈ য়াওপনা কৰি অমত্তা তৌবা য়াদবদা মতম্ম খঙলবনি অদুৰ চয়োল অমগা চঙহনবা হায়বাসিদি হাকমল্লি। য়াম্মা ভাঙনা থোঙ্গদবা থৌদৌ অসি খৰা খিত্ত তৌইমল্লকপদগী হায়নীংলকপনি।

থা অমদা ফ্ৰেৱ ২৫ চাদি় তৌৱগা ফ্ৰেৱ ১০দং ইঞ্জিল্লকপা মৈ লৌশিঙনা কদৱ তৌৱগা, গুইহাক লৈতনা ৰায়ৱ তংনবা হায়দুনা নাশিক পাশ্বী মৱক্তা ইলেঙ্গ্‌কি ৰায়ৱ থওইনা

তিংশল্লজাংলা? ৰাৱ মমাঙগী উথোংদা ৰায়ৱ পুৱগা উথোং তুহল্লগা গুইহাক লৈতনা ৰায়ৱ তংহল্লগা মৈ সেভ তৌনবা লাক্ৰৱিজাংলা? চহিনাদি জেনৱেটৱ শিংপা হেজ্লে হায়দুনা হৱাউজৱমগনি। সোলৱ পেনেল শিংপগী দুকপদৱনসু হৱাউজৱমগনি। ইন্দীৱা শীত্থুনা পৃথ ২